

# Sobre l'Amor i la Família

(extracte de "Ideario")

Malatesta, Errico

1925

A primera reflexió, pot semblar estrany que la qüestió de l'amor i totes les que li són connexes preocupen molt a un gran nombre d'éssers humans, en tant que hi ha altres problemes més urgents, si no més importants, que hagueren d'acaparar tota l'atenció i tota l'activitat dels qui busquen el mode de remeiar els mals que patix la humanitat.

Diàriament trobem gent esclafada sota el pes de les institucions actuals; gent obligada a alimentar-se malament i amenaçada a cada moment de caure en la misèria més profunda per falta de treball o a conseqüència d'una malaltia; gent que es troba en la impossibilitat de criar convenientment als seus fills, que mor amb farta freqüència mancant de les cures necessàries; gent privada dels beneficis i dels gaudis de les arts i les ciències; gent condemnada a passar la vida sense ser un sol dia amos de si mateixes, sempre a la mercè dels patrons o de les autoritats; gent per a la qual el dret de tindre una família i el dret d'estimar és una ironia sagnant, i que, no obstant això, no accepten els mitjans que els proposem per a sostraire's a l'esclavitud política i econòmica, si abans no sabem explicar-los de quin mode, en una societat llibertària, la necessitat d'estimar trobarà la seua satisfacció i de quin mode comprenem l'organització de la família.

I, naturalment, esta preocupació augmenta, i fa descurar i a vegades fins a menysprear tots els altres problemes, en les persones que tenen resolt, particularment, el problema de la fam i que es troben en situació normal de poder satisfer les necessitats més imperioses perquè viuen en un mitjà de benestar relatiu.

Això s'explica perfectament, donat el lloc immens que l'amor ocupa en la vida moral i material de l'ésser humà, ja que en la llar, en la família, és on l'ésser humà empra la major i la millor part de la seua vida.

I s'explica també per una tendència cap a l'ideal que arrabassa a l'esperit humà tan prompte com s'obri el coneixement.

Mentres l'ésser humà patix sense adonar-se dels sofriments, sense buscar el remei i sense rebel·lar-se, viu de mode semblant als necis, acceptant la vida tal com la troba.

Però des que comença a pensar i a comprendre que els seus mals no es deuen a insuperables fatalitats naturals, sinó a causes humanes que les persones poden superar; experimenta, de seguida, una necessitat de perfecció i vol, idealment almenys, gaudir d'una societat on regne l'harmonia absoluta i en la qual el dolor haja desaparegut per complet i per sempre.

Aquesta tendència és molt útil, ja que impulsa a marxar cap avant, però també és nociva si, amb el pretext que no es pot aconseguir la perfecció i que és impossible suprimir tots els perills i defectes, ens impel·lix a descurar les realitzacions possibles, i a continuar en l'estat actual.

Ara bé —diguem-ho sense tardança—; no tenim cap solució per a remeiar els mals que provenen de l'amor, perquè estos no es poden destruir amb reformes socials, ni tan sols amb un canvi de costums. Estan determinats per sentiments profunds, podríem dir filosòfics, de l'ésser humà, i no són modificables, quan ho són, sinó per tina lenta evolució i d'un mode que no podem preveure.

Volem la llibertat; volem que els éssers humans puguin estimar-se i unir-se lliurement sense un altre motiu que l'amor, sense cap violència legal, econòmica o física.

Però la llibertat, fins i tot sent l'única solució que podem i hàgem d'oferir, no resol radicalment el problema, atès que l'amor, per a ser satisfet, té necessitat de dos llibertats que concorden, i que sovint no concorden de cap manera; ademés que la llibertat de fer el que es vol és una frase desproveïda de sentit quan no se sap voler alguna cosa.

És molt fàcil dir: «Quan dos persones s'estimen, s'unixen, i quan deixen d'estimar-se, se separen». Seria necessari, perquè eixe principi es convertira en regla segura i general de felicitat, que s'estimaren i cessaren d'estimar-se les dos a un mateix temps. I si algú estima i no és estimat? I si un encara estima a l'altre i l'altre ja no li estima i tracta de satisfer una nova passió? I si un estima a un mateix temps a diverses persones que no poden adaptar-se a esta promiscuïtat?

«Soc lleig», ens deia una vegada un amic, «què faré si ningú vol estimar-me?». La pregunta fa riure, però també ens deixa entreveure verdaderes tragèdies.

I un altre amic, preocupat pel mateix problema, ens deia: «Actualment, si no trobe l'amor, el compre, encara que haja d'economitzar el meu pa. Què faré quan no hi haja dones que es posen a la venda?». La pregunta és horrible, perquè mostra el desig que hi haja persones obligades per fam a prostituir-se; però és també terrible... terriblement humà.

Alguns afirmen que el remei podria trobar-se en l'abolició radical de la família; en l'abolició de la parella sexual més o menys estable, reduint l'amor al sol acte físic, o més ben dit, transformant-ho, amb la unió sexual per afegiment, en un sentiment semblant a l'amistat, que reconega la multiplicitat, la varietat, la contemporaneïtat d'afectes.

I els fills? Fills de tots...

Pot ser abolida la família? És de desitjar que ho siga?

Fem observar primer de tot, que, malgrat el règim d'opressió i de mentida que ha prevalgut i preval encara en la família, esta ha sigut i continua sent el més gran factor del desenrotllament humà, perquè en la família és on persones normals se sacrifiquen per altres persones i complixen el bé pel bé, sense desitjar una altra compensació que l'amor de les seues companyes i fills.

Però —se'ns diu— una vegada eliminades les qüestions d'interessos, tots els éssers humans seran germans i s'estimaran mútuament.

Certament, no s'odiaran. També és veritat que el sentiment de simpatia i de solidaritat es desenrotllarà molt i que l'interés general pels éssers humans es convertirà, sens dubte, en un factor important de la determinació de la conducta de cadascú.

Però això no és encara l'amor. Estimar a tothom s'assembla molt a no estimar a ningú.

Podem, tal vegada, socórrer, però no podem plorar totes les desgràcies, perquè la nostra vida s'esvararia sencera entre llàgrimes, i no obstant això, el plor de la simpatia és el consol més dolç per a un cor que patix. L'estadística de les defuncions i dels naixements pot oferir-nos dades interessants per a conèixer les necessitats de la societat; però no diu res als nostres cors. Ens és materialment impossible entristir-nos per cada persona que mor i alegrar-nos per cada naixement.

I si no estimem a algú més vivament que als altres; si no hi ha cap ésser pel qual no estiguem més particularment disposats a sacrificar-nos; si no coneixem un altre amor que este amor moderat, vague, quasi teòric, que podem sentir per tots, no resultaria la vida menys bella? No es veuria disminuïda la naturalesa humana en els seus més bells impulsos? Potser no ens veuríem privats dels gaudis més profunds? No seríem més desgraciats?

D'altra banda, l'amor és el que és. Quan s'estima fortament, se sent la necessitat del contacte, de la possessió exclusiva del ser estimat.

La gelosia, compresos en el millor sentit de la paraula, semblen formar i formen generalment una sola cosa amb l'amor. El fet podrà ser lamentable, però no pot canviar-se a voluntat, ni tan sols a voluntat de la persona que personalment els patix.

Per a nosaltres l'amor és una passió que engendra per si mateixa tragèdies. Estes tragèdies no es traduirien més, certament, en actes violents i brutals si l'ésser humà tinguera el sentiment del respecte a la llibertat aliena, si tinguera bastant imperi sobre si mateix per a comprendre que no es remeia un mal amb un altre major i si l'opinió pública no anara, com hui, tan indulgent amb els crims passionals; però les tragèdies no serien per això menys doloroses.

Mentres els éssers humans tinguen els sentiments que tenen —i un canvi en el règim econòmic i polític de la societat no ens sembla suficient per a modificar-los completament— l'amor produirà al mateix temps que grans alegries, grans dolors. Es podrà disminuir-los o atenuar-los, amb l'eliminació de totes les causes que poden ser eliminades, però la seua destrucció completa és impossible.

És esta una raó per a no acceptar les nostres idees i voler romandre en l'estat actual? Fent això s'obriria com aquell que no podent comprar-se vestits luxosos preferix anar nu, o que no podent menjar perdius tots els dies renunciara al pa, o com el metge que, donada la impotència de la ciència actual davant unes certes malalties, es nega a curar les que sí són curables.

Eliminem l'explotació de l'ésser humà per l'ésser humà; combatem la pretensió brutal del mascle que es creu amo de la femella; combatem també els prejudis religiosos, socials i sexuals; assegurem a

totes les persones, adultes i criatures, el benestar i la llibertat; propaguem la instrucció i llavors podrem alegrar-nos amb raó si no queden més mals que els de l'amor.

En tot cas, els desgraciats en amor podran procurar-se altres gaudis, perquè no succeirà com ara, en què l'amor i l'alcohol constitueixen els únics consols de la major part de la humanitat.

---

## Notes:

- Traducció i edició per La Conquesta del Panda finalitzada a juliol de 2025.
- Els continguts de la versió catalana de La Biblioteca Anarquista es troben sota llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a la seua lliure descàrrega.
- En la mesura que oferim el nostre treball pel bé comú, creiem important crear també formes de col·laboració en la sostenibilitat d'aquest projecte autogestionari i alternatiu. Si t'agrada el nostre treball, considera fer un donatiu☒.

Malatesta, Errico  
Sobre l'Amor i la Família  
(extracte de "Ideario")  
1925

Extracte de *Ideario*

Obra en espanyol per Domingo P. Ibañez. Traducció i edició de juliol de 2025 per La Conquista del Panda sota llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a la seua lliure descàrrega en diversos formats:

**[www.labibliotecaanarquista.cat](http://www.labibliotecaanarquista.cat)**